

مشکلات ریز و درشت
دانشجوهای مهاجر
از زبان سید محمد حسینی

تدریس با کارت چوپانی!

خیلی از بچه‌های دانشجوی پدرانشان جزو قشر زحمت کش کارگر هستند و تأمین هزینه‌های تحصیل چند فرزند دانشجوی برایشان واقعا مشکل است. مخصوصا اینکه در برخی دانشگاه‌ها این هزینه باید به یورو هم پرداخت شود. برای همین هم این بچه‌ها نیاز دارند که کار کنند، اما گرفتن کارت آمایش و اجازه کار خودش یک دردسر دارد، این را هم به آن اضافه کنید که شغل‌هایی که مناسب ماست در لیست وجود ندارد. مثلا ما نمی‌توانیم تدریس کنیم. کاری که خیلی از بچه‌ها دنبال آن هستند. مورد داشتیم که دانشجویی کارت چوپانی گرفته، ولی تدریس می‌کند. اگر اداره اتباع بفهمد هم از کار بیکارش می‌کند و هم اینکه جریمه سنگینی باید بپردازد. بالاخره قانون کشور ایران این است و به آن احترام می‌گذاریم. ناگفته نماند از این‌ها بی‌خبر نیستیم، ما هم با اداره اتباع کرده‌ایم که بعضی از مشاغل که بیشتر بچه‌های دانشجویی در آن مشغول هستند، وارد این لیست شود.

متأسفانه الان بیشتر دانشجویان افغانستانی دچار بی‌انگیزگی شده‌اند. دلیلش هم روشن است. وقتی می‌بینند که بعدش هفت سال زحمت کشیدن و درس خواندن نمی‌توانند سر کاری بروند که با رشته‌شان مرتبط است، کاملا بی‌انگیزه و سرخورده می‌شوند. الان بیشتر مشاوره‌هایی که ما در اتحادیه انجام می‌دهیم، مربوط به همین موضوعات است.

بسیاری از ما دانشجویان را در ایران متولد شدیم و همین جایزگ شدیم. واقعا حیف است که از این همه استعداد دانشجویان مهاجر در ایران استفاده نمی‌شود. به نظر من باید مسئولان دوره‌هم‌نشینند و موانع عدم استفاده از دانشجویان مهاجر را تا حد ممکن بردارند.

الان موج مهاجرت به کشورهای دیگر در بین دانشجویان افغانستانی راه افتاده است. هر کسی را که می‌بینید از این موضوع حرف می‌زند و حتی برنامه ریزی‌هایش را هم کرده است. وقتی به بچه‌ها صحبت می‌کنیم می‌گویند که سطح علمی دانشگاه‌های اروپایی کم‌وبیش بیشتر از ایران است و می‌خواهند بروند تا تجربه جدیدی کسب کنند. اما یکی دیگر از دلایل عمده موج مهاجرت به خاطر سختی‌هایی است که این بچه‌ها کشیده‌اند. با توجه به امکاناتی که در کشورهای اروپایی در اختیارشان گذاشته می‌شود، می‌خواهند کمی با خیال راحت‌تر درس بخوانند. بالاخره وقتی مقابل شهادت و تخت قرار می‌دهند که روی یکی تشک هست و روی دیگری نیست، شما قطعاً آن تخت تشک دار را انتخاب می‌کنید. البته این راهم اضافه کنم که همه ما و حتی بچه‌هایی که مهاجرت کرده‌اند، قدر دان دولت و مردم ایران هستیم که در طول همه این سال‌ها ما را پذیرفته‌اند و امنیتمان را تأمین کرده‌اند.

است، ویژگی خاصی دارد که در کمتر تشکیلاتی پیدای می‌شود. رئیس این اتحادیه با رأی اعضا و برای مدت مشخصی انتخاب می‌شود. چیزی شبیه به انتخابات ریاست جمهوری خودمان. حسینی این فرایند را این‌طور تشریح می‌کند: اواخر سال مسئول قبل که دوره یک ساله‌اش به پایان رسیده است، یک گردهمایی برگزار می‌کند. در آن مراسم ائتلاف‌های ۱۳ نفره دانشجویی که از قبل اعلام حضور کرده، خودشان برنامه‌هایشان را معرفی می‌کنند و همزمان برگه‌های رأی هم در اختیار بقیه گذاشته می‌شود. بچه‌ها یا به همه افراد ائتلاف رأی می‌دهند یا اینکه به صورت تک تک ۱۳ نفر را انتخاب می‌کنند. بعد اینکه شورای نظارت صحت انتخابات را تأیید کرد، ۱۳ نفری که رأی بیشتری می‌آورند به مدت یک سال هیئت مدیره اتحادیه خواهند بود.

دبیر اتحادیه اسلامی در ادامه می‌گوید: هر کدام از افرادی که به عنوان هیئت مدیره انتخاب می‌شوند، براساس توانایی‌هایشان، به عنوان رئیس یکی از کمیسیون‌های ثبت اسناد، علمی تخصصی، سیاسی، آموزش یا معاونت و دبیر اتحادیه که بالاترین مقام اجرایی است، مشغول فعالیت می‌شوند. سایر اعضای عادی اتحادیه هم به راحتی می‌توانند در یکی از کمیسیون‌ها در قالب معاونت کار کنند.

کارهای علمی انجام شده در اتحادیه باید خروجی داشته باشد در ادا همیای کمیسیون‌ها کارگروه‌های پرشمار و مختلفی هم در حال کار پژوهشی هستند. پروژه‌هایی که تا چند سال پیش خروجی مشخصی نداشتند. اما اکنون همه چیز تغییر کرده است و این پژوهش‌ها باید یک نتیجه و خروجی روشن داشته باشند. حسینی بیان می‌کند: کار پژوهشی که خروجی نداشته باشد تا بقیه از آن استفاده کنند، چندان قابل قبول نیست. مدتی می‌شود که ما این رویه را تغییر داده‌ایم و به همه گفته‌ایم که فعالیت‌های علمی پژوهشی‌شان باید خروجی قابل دفاع داشته باشد که بعدها محل رجوع سایر دانشجویان باشد. این حرکت واقعا جواب داد و تحولی در کارهای بچه‌ها به وجود آمد. کارگروه‌های مهندسی از حالت مطالعاتی خارج شدند و به کار عملی رو آوردند و وارد مباحث سازه‌های ماکارونی و چیزهایی شبیه به این شدند که در مسابقات مختلفی هم شرکت کردند. اخیرا هم در قالب مشاوره اجتماعی علت بی‌انگیزگی دانشجویان افغانستانی را به صورت گسترده بررسی کردیم و به نتایج خوبی هم رسیدیم که در آینده افراد دیگری که در اتحادیه مشغول به کار می‌شوند، به راحتی می‌توانند از آن استفاده کنند.

حقوق بگیر نداریم «کار در اتحادیه کاملاً داوطلبانه است و ما حقوق بگیر نداریم. دبیر اتحادیه اسلامی دانشگاهیان این را می‌گوید و ادامه می‌دهد: همه کسانی که در ادا کار می‌کنند، از بالاترین مقام گرفته تا پایین‌ترین، هیچ کدام حقوق نمی‌گیرند. از روز اول تا امروز همه با جان و دل جلو آمده‌اند و داوطلبانه کمک کرده‌اند تا اتحادیه به این جایگاهی که الان دارد برسد. همان‌طور که گفتیم ما وابسته به هیچ سازمانی نیستیم و همه هزینه‌هایمان از شهری به کلاس‌هایی که برگزار می‌کنیم تأمین می‌شود. بد نیست بدانید که همان پولی هم که از بچه‌ها برای کلاس‌ها می‌گیریم بسیار کم است که گاهی اوقات برای هزینه‌های جاری اتحادیه مثل اجاره خانه و پول آب و برق و گاز کافی نیست. بسیار پیش آمده که شورای مرکزی خودشان از جیبشان پول گذاشته‌اند تا کار لنگ نماند.

هست بالاتر می‌برد. جلسات متعددی با نخه‌های علمی افغانستانی داشتیم. نخه‌هایی که هر کدام نزدیک به ۸۰-۷۰ مقاله علمی دارند و کارهای پژوهشی زیادی انجام داده‌اند. در این جلسات دنبال راهکاری می‌گشتیم که بیشتر از قبل بچه‌ها را به پژوهش و مقاله‌نویسی ترغیب کنیم و حتی در این زمینه آموزش‌شان بدهیم. نهایتاً به این نتیجه رسیدیم که بخشی از نخبگان فارغ التحصیل شده، تعدادی از دانشجویان دکتری و ارشد را تحت پوشش قرار بدهند و اصول کار پژوهشی را به آن‌ها یاد بدهند. این دانشجویان کار را یاد گرفتند این روش‌ها را به مقاطع پایین‌تر آموزش بدهند و این زنجیره تا سطح دانش‌آموزان ادامه پیدا کند. این‌طور، وقتی دانش آموز مهاجری وارد دانشگاه می‌شود از همان ابتدا کار علمی و پژوهشی بلد است و به راحتی می‌تواند مقاله بدهد. با این کار محدودیت‌های مدرسه از بچه‌ها برداشته می‌شود و بعد از ورود به دانشگاه به راحتی می‌تواند رشد کند. این بازه زمان بر خواهد بود اما نتیجه‌اش غافلگیرکننده است.

در بین جامعه مهاجران افغانستانی شناخته شده هستیم «اتحادیه اسلامی دانشگاهیان افغانستان چیزی در حدود ۴۰۰۰ نفر عضو دانشجویی و فارغ التحصیل دارد که از این تعداد بیش از ۸۰۰ نفرشان از اعضای فعال هستند و به صورت منظم در گردهمایی‌ها شرکت می‌کنند. این آمار را دبیر اتحادیه می‌دهد و در پاسخ به سؤال ما از چگونگی آشنایی دانشجویان با این نهاد می‌گوید: جامعه مهاجر، چه در ایران یا کشور دیگر، جامعه‌ای بسته و منسجم است که همه باهم رابطه‌ای نزدیک دارند و به راحتی از اتفاقاتی که در زندگی‌شان می‌افتد با خبر می‌شوند. اتحادیه در بین جامعه مهاجران افغانستانی، نهادی کاملاً شناخته شده است و بسیاری از جوانان و نوجوانان از وجود چنین مجموعه‌ای مطلع هستند. البته ناگفته نماند که ما از طریق سازمان سنجش متوجه می‌شویم که چه تعداد دانشجوی مهاجر در مشهد قبول شده‌اند و بر اساس این آمار است که برای آن‌ها همایش یا اردویی برگزار می‌کنیم که با ما و فعالیت‌هایمان بیشتر از قبل آشنا شوند.

طرح زکات «کسانی که امروز در اتحادیه مشغول فعالیت هستند از طریق طرح «زکات» جذب اینجا شده‌اند؛ طرحی که جزو کارهای برجسته قدیمی ادا تا به امروز است و حتی کمیساریای سازمان ملل هم از آن حمایت می‌کند. سید محمد حسینی در تشریح این طرح حمایتی می‌گوید: دانشجویانی که در اتحادیه فعال هستند به صورت کاملاً داوطلبانه و بدون هیچ چشم‌داشتی، چند دانش آموز را زیر چتر حمایتی خودشان قرار می‌دهند؛ به وضعیت درسی‌شان رسیدگی می‌کنند، اگر نیاز به کلاس تقویتی داشته باشند برایشان برگزار می‌کنند و حتی تا حد امکان مشکلات دیگرشان را هم حل می‌کنند. از دل همین طرح متوجه می‌شویم که تقریباً چه تعداد کنکوری خواهیم داشت و سپس از آن‌ها از طریق مشاوره‌ها باز آمار قبول شدگان را به صورت حدودی پیدای می‌کنیم. کسی که از دوران دانش آموزی از زیر چتر اتحادیه قرار گرفته باشد و با فعالیت‌های آن آشنا شده باشد، پس از ورود به دانشگاه بدون اینکه ما تبلیغی بکنیم خودش به سمت ما می‌آید.

تشکیلاتی قانون‌مند و دموکراتیک اتحادیه اسلامی دانشگاهیان افغانستان علاوه بر اینکه کاملاً منظم